

In de kenniscirkel duurzame akkerbouw komen thema's als bodembeheer, waterbeheer, dooradering, boerenlandvogels en klimaat samen om de verschillende inzichten te combineren in één duurzame bedrijfsvoering. Onder duurzame bedrijfsvoering wordt verstaan *niet uitputtend voor natuurlijke grondstoffen én een consequent verdienmodel voor de akkerbouwer zelf.*

Integrale advisering

Een akkerbouwbedrijf runnen is keuzes maken in gewassen, investeringen in machines, groenbemesters, afnemerkanaal, et cetera. De keuze voor het een heeft gevolgen voor het ander en daarom is er behoefte aan integrale advisering in plaats van aan adviezen die vanuit één oogpunt komen. Deze factsheet geeft een overzicht van de complexiteit en de richting om in te denken bij een dergelijke advisering. Er wordt ingegaan op de doelen die een akkerbouw bedient, de besluiten die een agrariër neemt en de relaties die de bedrijfsvoering beïnvloeden.

Van bodem tot opbrengst

Een duurzaam akkerbouwbedrijf heeft om te beginnen verdienvermogen voor de boer als doel in de vorm van opbrengst voor afnemers; gewaskeuze moet voldoende opbrengen op de huidige markt. Klimaatdoelen die een akkerbouw bedient zijn koolstofvastlegging in de bodem door het verhogen van het organische stofpercentage waar een boer op termijn mogelijk voor wordt beloond.

Als eeuwenoude sector is de akkerbouw ook een belangrijk onderdeel van het Nederlandse landschap waar het esthetische doelen bedient en habitat biedt voor biodiversiteit zoals akkervogels. Andere functionele biodiversiteit helpt in de bedrijfsvoering door de structuur en bodemvruchtbaarheid te verbeteren, gewassen te bestuiven en/of plaagdieren te onderdrukken. Het agrarisch gebied bergt daarnaast zoet water en draagt bij aan bodemvorming. Deze doelen zijn belangrijk omdat een duurzaam akkerbouw er volledig afhankelijk van is.

Invulling van het bouwplan

De belangrijkste besluiten van een akkerbouwer liggen in het bouwplan en de activiteiten die daarbij horen en wordt beïnvloedt door wet- en regelgeving op verschillende niveaus. Een akkerbouwer besluit op basis van de doelen maar moet een goede boterham kunnen verdienen. In een duurzaam akkerbouwbedrijf wordt een bouwplan langjarig vooruit gepland inclusief groenbemesters en gewasrotatiefrequentie. Activiteiten bestaan naast technieken in grondbewerking, inzaai, bemesting, gewasverzorging, oogst en nabewerking per perceel ook uit bijvoorbeeld het eventueel uitvoeren van agrarisch natuur en landschapsbeheer en energieopwekking.

Inbedding in de omgeving

Regionale samenwerking kan bij duurzame akkerbouw middels de kringloopgedachte van de grond komen. Door afstemming in het gebied tussen buurboeren of via het collectief kunnen de doelen beter en sneller gehaald worden. Ook zijn de werkinstructies richting loonwerkers dan helder geformuleerd. De oogst kan gaan via gevestigde afnemers maar door nieuwe relaties tussen stad, maatschappij en platteland zijn er met bewuste consumenten ook nieuwe mogelijkheden voor duurzame akkerbouw. Tot slot zijn er relaties met kennisinstellingen waar jonge boeren hun educatie krijgen.

HANDELINGSPERSPECTIEF OP EEN DUURZAAM AKKERBOUWBEDRIJF

DOELEN:

Inkomsten
Verdienmodel, neven-activiteiten

Maatschappij
Afname, educatie

Klimaat
CO₂-vastlegging, emissie %

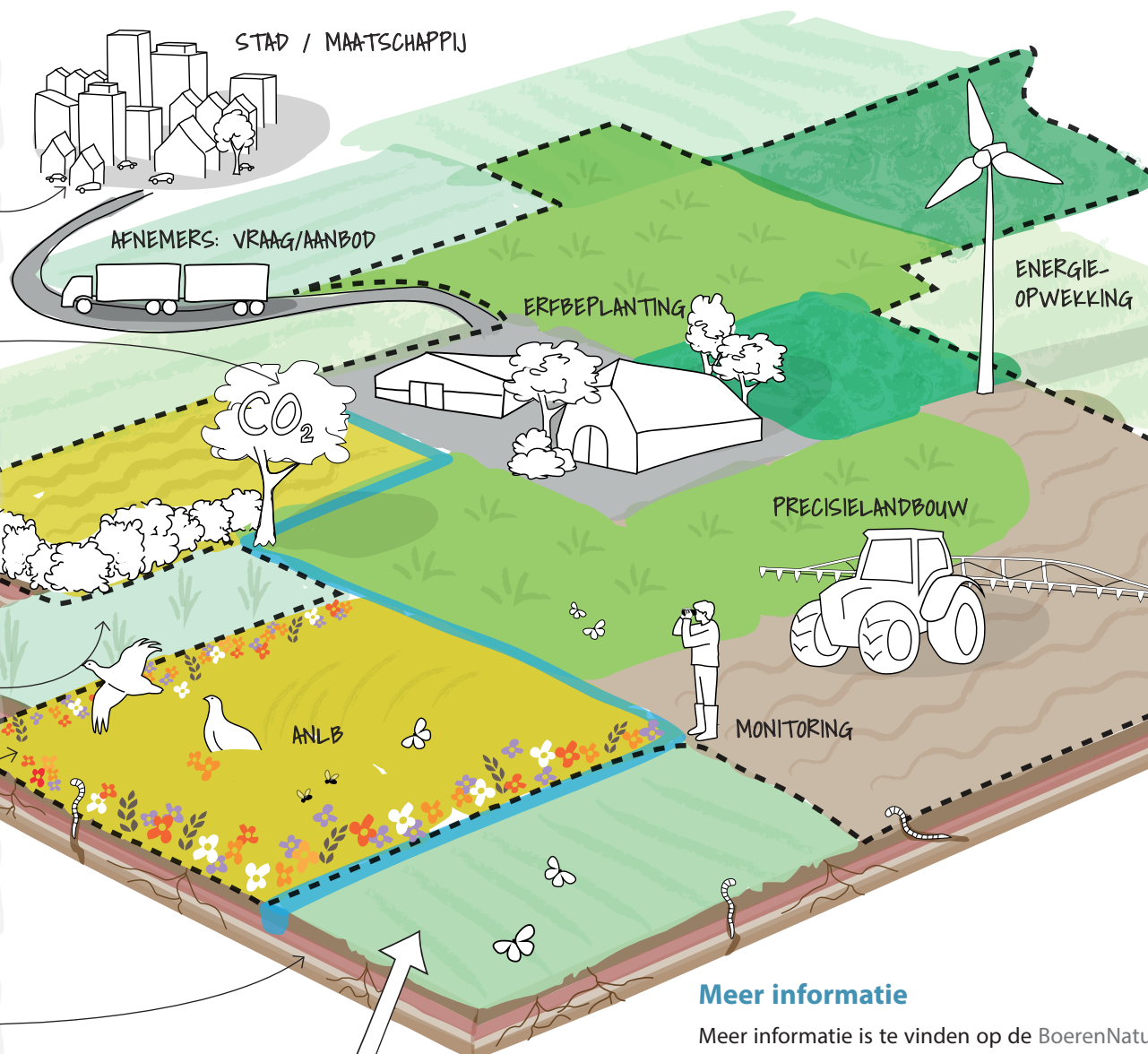
Bodem
Organische stof, bodemleven

Landschap
Omgeving, dooradering, mozaïek

Biodiversiteit
Boerenlandvogels, natuurlijke plaagbestrijding

Water
Vochthuishouding, sloten

Kringloop
Loonwerker, collectief, regionale samenwerking

- Keuzes voor verdienvermogen**
- > Bouwplan passend in plaats, ruimte en tijd
  - > Gangbaar/biologisch/ biologisch-dynamisch /regeneratief/etc.
  - > Ecosysteemdiensten
  - > Agrarisch natuur- en landschapsbeheer
  - > Nevenactiviteiten
  - > GLB mogelijkheden
  - > Verkopen via korte keten

- PERCEEL C**
- PERCEEL B**
- PERCEEL A**
- Hoofdgewas 2022**
- > Grondbewerking (NKG?)
  - > Zaaien
  - > Groeiseizoen
    - Bemesting
    - Onkruidbeheersing
    - Ziekten en plagen
  - > Oogst
  - > Bewaring
  - > Verwerking
- Nateelt**
- > bv. gemengde groenbemesters
- Hoofdgewas 2023**

Meer informatie

Meer informatie is te vinden op de BoerenNatuur kennispagina en in de overige factsheets. Om de komende jaren het kennisprogramma uit te rollen wordt er gebruik gemaakt van kennis van voorlopende bedrijven net als kennis uit projecten. Zie ook <https://www.wur.nl/>

Foto: David Hilberink. Visual: Ocelot Ontwerp.

Deze factsheet is samengesteld door BoerenNatuur en de agrarische collectieven.

EXTRA